

Juhend kehtiv alates: 01.07.2023

Koostaja: Tervisekassa

Kooskõlastus: Tartu Ülikooli Kliinikum 13.06.2023

Põhja-Eesti Regionaalhaigla 19.06.2023

Tuberkuloosi otseselt kontrollitava ravi ehk OKR teenuse juhend

Teenuse kirjeldus

Käesolevas juhendis selgitatakse tuberkuloosi otseselt kontrollitava ravi (edaspidi: OKR) korraldamise olulisemaid põhimõtteid ning teenuste kodeerimist raviarvele, millest tervishoiuteenuse osutaja peab lähtuma oma igapäevatoos.

Teenuse põhimõtted lähtuvad Tervise Arengu Instituudi poolt koostatud teenusekirjeldusest „[Tuberkuloosi ambulatoorne otseselt kontrollitav ravi](#)“ ning tuberkuloosi ravijuhendist vt "[Kopsu- ja kopsuvälise tuberkuloosi käsitus](#)".

OKR Teenuse osutaja täidab [Tuberkuloosiregistri põhimäärusest](#) tulenevaid nõudeid (Tervise- ja tööministri määrus nr 16, vastu võetud 06.03.2019) ja saadab tuberkuloosiregistrile andmed kõigi diagnoositud tuberkuloosijuhtude kohta ja andmed ravitulemuste kohta ravi lõpetamise järgselt.

1. Teenuse eesmärk

Teenuse eesmärgiks on patsiendi paranemine tuberkuloosist (edaspidi: TB) ja tema psühhosotsiaalse toimetuleku toetamine. Sealhulgas käsitletakse patsiente juhtumipõhiselt eesmärgiga parendada mitmikdiagnoosiga patsiendi ravisoostumust ja ennetada ravikatkestusi.

2. Teenuse sihtrühm

OKR teenus peab olema tagatud kõikidele TB patsientidele, sealhulgas ravikindlustusega hõlmamata inimestele. Lisaks peab olema teenus kättesaadav ka muudest nakkushaigustest tingitud piirangute korral (COVID-19, gripp vms).

Sihtrühm on:

- 1) Tuberkuloosihaiged;
- 2) Mükobakterioosiga patsiendid (arsti otsusel).

NB! Teenust osutatakse ka ravikindlustusega hõlmamata inimestele

3. Teenuse kirjeldus

OKR teenuse ajal võtab patsient TB ravimeid vahetult tervishoiutöötaja kontrolli all.

OKR teenust osutatakse kõikidele patsientidele visiiditasuta.

Kõik TB ravimid ja kõrvaltoimete ravimid on patsiendile tasuta. Ravimite ostu korraldab Tervisekassa.

Teenuse osutamisel võib kombineerida erinevaid vastuvõtu viise, kuid seejuures tuleb tagada:

- arsti määratud raviskeem;
- kõrvaltoimete esinemise jälgimine;
- patsiendi psühhosotsiaalne toetamine.

Teenus peab lähtuma patsiendi ravisoostumusest, vajadustest ning võimalustest.

Ravisoostumuse toetamiseks võib hüvitada patsiendile sõidukulud.

TB OKR-i eest vastutav teenuseosutaja võib kasutada alltöövõttu patsiendi elukohajärgse tervishoiutöötajaga sõlmides sellekohase lepingu lisa 3c. Ravimite kohaletoimetamise alltöövõttu alusel töötavale tervishoiutöötajale korraldab TB OKR-i eest vastutav teenuseosutaja.

3.1. Teenuse osutamine

Arvestades patsiendi ravi vajaduspõhisust ning ravisoostumust määrab raviarst:

- a. vastuvõtu viisi (kontaktvastuvõtt, videovastuvõtt, koduviisiit);
- b. vastuvõttude sageduse;
- c. vajadusel suunab patsiendi sõltuvushäire ravile (sh opioidsõltuvuse asendusravile või alkoholi tarvitamise häire ravile).

Teenuseosutaja esitab OKR raviteenuse läbiviimiseks vajalike ravimite koondaruande vastaval vormil digiallkirjastatult hiljemalt järgneva kalendrikuu 7. kuupäevaks Tervisekassa kontaktisikule.

3.1.1. Õe tegevused

- 1) jälgib patsientide tervist ja ravimite kõrvaltoimete esinemist ning kontrollib patsiendi TB ravimite võtmist vastavalt raviskeemile;
- 2) hindab patsiendi tervises seisundit ja objektiivseid tervisenäitajaid ning ravisoostumust lähtuvalt arsti otsusest ja ravijuhenditest;
- 3) ravimi sissevõtmise tagamiseks annab vastavalt patsiendi valikule juua), kas mahla, vett või piimatoodet;
- 4) korraldab ravisoostumuse parendamiseks patsiendile (kontaktvastuvõtul) sõidukulu hüvitamise;
- 5) selgitab ja nõustab patsiente TB levikuteedest, köha hügieenist ning vajadusest kontaktseid TB suhtes uuringutele suunata;

- 6) loob patsiendiga kontakti ja selgitab välja patsiendi ja tema lähisugulaste (tuttavate või naabrite) kontaktandmed, kellega saab ühendust võtta, kui patsient ei ilmu ravile;
- 7) viib läbi patsiendi ja tema lähedaste tervisealast nõustamist ning õpetab toimetulekut ja turvalisust toetavat käitumist;
- 8) kui patsient ei ilmu kokkulepitud vastuvõtule võtab õde patsiendi või tema omastega ühendust, ning vajadusel teeb patsiendi juurde koduvisiidi;
- 9) vajadusel suunab patsiendi:
 - a. tagasi arsti vastuvõtule;
 - b. sotsiaaltöötaja vastuvõtule:
 - i. sotsiaalsete probleemide olemasolul;
 - ii. sotsiaalse toimetulekuvõime parendamiseks
 - c. opioidsõltuvuse asendusravi ja/või alkoholi tarvitamise häire ravi teenusele;
 - d. antiretroviirusravi (ARV) teenusele.

NB! Kui patsient vajab lisaks OKR teenusele ka sõltuvusravi ja/või ARV ravi, kuid raviasutus ei ole suuteline tagama kõiki neid teenuseid, peab teenuseosutaja suunama patsiendi raviasutusse, kus on tagatud kogu vajaliku ravi integreeritud osutamine.

3.1.1.1. Koduvisiit

Koduvisiite tehakse juhul, kui patsiendil on raskusi tervishoiuasutuses kohal käimisega.

Sihtrühmaks on ennekõike patsiendid, kes on:

- 1) liikumisraskusega;
- 2) eakad;
- 3) tõsiste kaasuvate haigustega;
- 4) puuduva igapäevase transpordi võimalusega raviasutusse (nt elukoht maal hajaasustusega piirkonnas);
- 5) väikelapsed, kui vanematel puudub transpordi võimalus;
- 6) nakkusohtlikud kopsutuberkuloosiga, keda pole võimalik haiglaravile paigutada;
- 7) isoleeritud nakkushaigustest tingitud piirangute tõttu (nt COVID-19, gripp vms).

NB! Koduvisiidina on lubatud patsiendiga kohtuda ka mõnes muus patsiendile sobivas kohas (nt hoolekandetasutuses, haridusasutuses vms kokkulepitud kohas).

Õe täiendavad tegevused koduvisiidi käigus:

- 1) vajadusel terviseprobleemide lahendamine iseseisvalt või koostöös teiste tervishoiutöötajatega;
- 2) õendussekkumiste ja lihtsamate raviprotseduuride tegemine (v.a tervishoiuteenuste loeteluga sätestatud tervishoiuteenused).

3.1.1.2. Videovastuvõtt

Videovastuvõttu kombineeritakse koos teiste vastuvõttude viisidega.

Näiteks: üks kuni kaks korda nädalas kontaktvastuvõtt õe juures või koduvisiit ja vahepealsel ajal videovastuvõttud.

Patsiendile ravimite kätte andmine otsustatakse individuaalselt, kuid mitte rohkem kui kaheks nädalaks.

Sihtrühmaks on ennekõike:

- 1) patsiendid, kellel puudub igapäevane transpordi võimalus raviasutusse (näit elukoht maal hajaasustusega piirkonnas);
- 2) patsiendid, kelle otsekontakte on vaja vähendada muudest nakkushaigustest tingitud piirangute perioodil (gripp, COVID 19);
- 3) patsiendid, kes saavad hakkama kaugvastuvõtu läbiviimiseks kasutatava info- ja kommunikatsioonitehnoloogia lahenduste kasutamisega.

3.1.2. Sotsiaaltöötaja

Sotsiaalnoustamist patsiendile teostab sotsiaaltöötaja, kellel on riiklikult tunnustatud kõrgharidus sotsiaaltöös.

Sotsiaaltöötaja ülesandeks on patsiendi vajaduste selgitamine ning talle teabe edastamine tema õigustest ning võimalustest sotsiaalsete probleemide lahendamisel.

Sotsiaalsete probleemide lahendamine toimub koostöös patsiendi elukohajärgse sotsiaaltöötajaga, kes vastutab kohaliku omavalitsuse pädevuses olevate sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuse, vältimatu sotsiaalabi ning muu abi osutamise ja korraldamise eest.

Sotsiaaltöötaja tegevused

- 1) patsiendi esmane sotsiaalse toimetuleku hindamine vastavalt [sotsiaalteenuse osutamise põhimõtetele](#) ;
- 2) patsientide abistamine igapäevases toimetulekus ning asjaajamises (sh dokumentide vormistamine);
- 3) vajadusel patsiendi elukoha, koolituse, tööhõive, sotsiaaltoetuste vajaduse, ravikindlustuse olemasolu jm küsimuste lahendamine;
- 4) patsiendile sotsiaalse ja psühholoogilise abi saamise korraldamine;
- 5) patsiendi lastega seotud küsimuste lahendamine (lasteaiakoha vajadus, laste tervishoid, lastekaitse jms) jne.

Sotsiaaltöötaja dokumenteerib oma tegevuse teenuseosutaja infosüsteemis. Sotsiaaltöötajate hea tava on kasutada dokumentide vorme vastavalt oma tööandja kehtestatud korrale ja teha sissekandeid oma asutuse standardi kohasesse dokumenti.

4. Raviarve esitamine

Teenuseosutaja esitab patsiendi kohta ühe kalendrikuu jooksul osutatud OKR teenuse eest kaks raviarvet järgnevalt:

1) 0-arve:

- kuupäevaliselt kõik kalendrikuus patsiendile osutatud teenused vastavalt tervishoiuteenuste loetelule (sh teenus 3036 „õe koduvisiit“);
- sotsiaaltöötaja poolt läbiviidud tegevuse korral statistiline kood 9426 „Sotsiaaltöötaja sekkumine“;
- juhul, kui patsient on ravikindlustusega hõlmamata, märgitakse raviarvele lisaks statistiline kood 9403.

2) Rahaline raviarve:

- tervishoiuteenuse kood 3128 „Tuberkuloosi otseselt kontrollitav ambulatoorne ravi ühes kalendrikuus ühe patsiendi kohta“
- juhul kui patsiendile on osutatud koduvisiiti, kantakse raviarvele tervishoiuteenuse kood 3036 „Õe koduvisiit“.
- juhul, kui patsient on ravikindlustusega hõlmamata, märgitakse raviarvele lisaks statistiline kood 9403.

NB! Kontaktvastuvõttudeks loetakse neid vastuvõtte, kui **patsient on realselt tervishoiuasutuses ravimeid võtmas käinud**, mitte ravipäevi, mille eest ravimid koju kaasa anti.

Rahalise raviarve põhjal tasu maksmise eelduseks on, et eelnevalt on esitatud sama kalendrikuu kohta 0-hinnaga raviarve, mis sisaldab patsiendile kuu jooksul osutatud tervishoiuteenuseid.

Kohustuslikud väljad:

Rahaline raviarve		
Lepingu eriala (konto)	71301937	Tuberkuloosi otseselt kontrollitav ambulatoorne ravi
Rahastamise allikas	RA	Kindlustatud isiku raviarve
	MK	Mittekindlustatud isiku raviarve
Raviarve algus- ja lõpukuupäev	Algus: teenuse alustamise kuupäev Lõpp: kuu viimane kuupäev või ravi lõpetamise kuupäev	
Teenuse tüüp	1	

TERVISEKASSA

Teenuste koodid	3128 „Tuberkuloosi otseselt kontrollitav ambulatoorne ravi ühes kalendrikuus ühe patsiendi kohta“ Vajadusel 3036 „Õe koduvisiit“ NB! Kohustuslik on märkida ravikindlustusega hõlmamata isiku korral statistiline kood 9403	
0-arve		
Lepingu eriala (konto)	71301937	Tuberkuloosi otseselt kontrollitav ambulatoorne ravi
Rahastamise allikas	ORTA	0 arve
Raviarve algus- ja lõpukuupäev	Algus: teenuse alustamise kuupäev Lõpp: kuu viimane kuupäev või ravi lõpetamise kuupäev	
Teenuse tüüp	1	
Teenuste koodid	Sisaldab kuupäevaliselt kõik kalendrikuus patsiendile osutatud teenused vastavalt tervishoiuteenuste loetelule (sh teenus 3036 „õe koduvisiit“). Sotsiaaltöötaja poolt läbiviidud tegevuse korral kuupäevaliselt statistiline kood 9426 „Sotsiaaltöötaja sekkumine“. NB! Kohustuslik on märkida ravikindlustusega hõlmamata isiku korral statistiline kood 9403	

Dokumendi versioonid

Versioon	Aeg	Koostaja	Muudatused